

Elzárják a sörcsapot Kanizsán

Egy százhet éves gyár megszűnésének története – Az önkormányzat tárgyalni szeretne

Három hét múlva, december 19-én főznek utoljára sört a kanizsai sörgyárban. Aznap leáll majd a termelés, a gyárat bezárják, száznál több munkást szélnek eresztenek. Az alkalmazottak mellett a várost is érzékenyen érintette a hír: Nagykanizsa elveszíti százéves történelmének egy darabját. A döbbent pillanatai után a város vezetősége tárgyalásokat kezdeményezett a sörgyár tulajdonosaival: a 122 ezer négyzetméteres terület és a rajta lévő ingatlanok további sorsának alakulásába az önkormányzat is szeretne beleszólni.

Az elmúlt években számtalan jelből lehetett arra következtetni, hogy a sörgyár a végnapjait éli: öt év alatt harmadára csökkent az alkalmazottak létszáma, a termelés a kapacitás 55-60 százalékára esett vissza. A gyár bezárása már tavaly szóba került. Mindez a magyarországi sörfogyasztás drasztikus – tíz év alatt 30 százalékos – visszaesésének a következménye. A munkások érthetően nem könnyen fogadták el, hogy a cég nem tart igényt a további szolgáltatásra.

Az eddigi létszámleépítéseket mindig azzal magyarázta a vezetőség, hogy Magyarországon csökken a sörfogyasztás – mondja Kertész Sándor, a nagykanizsai üzem szakszervezeti vezetője. – Pedig ez szerintünk nem érv. A csökkenő sörpiacon vannak olyan cégek, amelyek az elmúlt években is növelni tudták a piaci részesedésüket. Ezzel szemben a Dreher Rt. két évvel ezelőtt még 38 százalékat, ma már csak 32 százalékat uralja a piacnak. Ez pedig nem a Kanizsán dolgozó emberek, hanem a pesti menedzsment hibája.

– Szó sincs arról, hogy a kanizsai munkatársainkat hibáztatnánk bármiért. A piaci részesedés csupán az egyik – és nem biztos, hogy a legfontosabb – mutatója egy cég működésének – állítja Karvalics Attila, a cég kommunikációs igazgatója. – Mit érne, ha uralnánk a piac 90 százalékát, közben pedig veszteségesen termelnénk?

A Dreher Rt. tulajdonosa, a SAB hat éve van a magyar piacon, két gyárat üzemeltet, egyet Kőbányán, egyet Nagykanizsán. A cég eddig minden évben veszteséget termelt, miközben több mint 30 milliárd forintot fektetett be Magyarországon. A menedzsment úgy döntött, hogy az elsődleges stratégiai cél a nyereséges működés elérése, ezt pedig a termelés racionalizálásával próbálják elérni.

A Dreher Rt. sörgyártása ebben a pénzügyi évben várhatóan csupán három százalékkal csökken. A Kanizsán

Nagy Attila is készül a búcsúra

kieső kapacitást a kőbányai sörgyár megnövekedő termelése pótolni fogja. A zalai városban gyártott sörök egyébként továbbra is megmaradnak: a Kanizsai Világost, a Kanizsai Koronát és a Hofbräu 2000-ben is gyártani fogják. A cég korábbi, termelést visszafogó döntéseit látszik igazolni, hogy az ideai adatok szerint – hosszú évek veszteséges működése után – nyereségesé válhat a Dreher.

Kertész Sándor azt mondja: a sörgyárral kapcsolatos döntéseket – így a bezárásáról született határozatot is – olyan emberek hozták meg, akik egy távoli országban élnek, és fogalmuk sincs arról, hogy mit jelent egy kis nyugat-magyarországi városkának ez az üzem. Karvalics Attila szerint a magyar menedzsmentnek kellő önállósága van, és a kanizsai sörgyár bezárásával kapcsolatos döntését – az eddigi legfájdalmasabbat – egyedül hozta meg. Hozzátette: a Dreher nagyon körültekintően szervezte meg az üzem leállítását.

A sörgyár bezárásával kapcsolatos első hírekben az szerepelt, hogy a cég

kiemelkedően magas végkielégítést fizet majd az elbocsátott dolgozóinak.

– Nem tudom, hogy mennyiben lehet kiemelkedőnek nevezni azt, ha teljesítik a kollektív szerződésben foglaltakat – mondja Kertész Sándor. – Tény, hogy a munka törvénykönyvében szereplő végkielégítésnél nagyobb összegűekről van szó, de azért nem olyan sokkal. Egy harminc éve itt dolgozó sörfőző például a törvényben előírt hat hónapi illetménye helyett tízhavi fizetését fogja megkapni. Ugyanakkor nem szabad elfelejteni, hogy a most elbocsátott söripari szakmunkások nem tudnak majd elhelyezkedni a szakmájukban, hiszen a környéken sehol sincs sörgyár.

– Ezt a menedzsment is tudja, éppen ezért minden dolgozónkat 50 ezer forintot átképzési támogatásban részesítjük – mondja Nagy Attila, a kanizsai sörgyár igazgatója. – Sőt ha egyes tanfolyamokra csoportosan jelentkeznek, a képzés teljes összegét is ki tudjuk fizetni számukra. Ezenkívül decemberben tartunk az üzemből egy állásbörzét, ahová meghívtuk a környék jelentős ipari vállalatának a képviselőit, valamint a munkaügyi központ illetékeseit. Szervezzük olyan tanfolyamot is, amelyen az „álláskeresési technikákat” sajátíthatják el az emberek. Megtanítjuk őket arra, hogy miként kell megírni egy önéletrajzot, hogyan lehet telefonon állás után érdeklődni, vagy mire figyeljenek egy felvételi beszélgetés során.

Minderre valóban szükség lehet, a kanizsai sörgyárban dolgozók munkaviszonyának átlagos ideje 16 év, többségük már évtizedek óta ebben az üzemből dolgozik. A munkások jó része most először találkozik a munkanélküliséggel. Valószínűleg ez az oka annak, hogy az általunk megkérdezett

dolgozók közül még senki sem tudja, mihez kezd majd jövő januártól.

Tüttő István, Nagykanizsa polgármestere megdöbbenéssel értesült a sörgyár bezárásáról.

– Nem ez az első üzem Kanizsán, amelyet megszüntetnek, de talán ez fáj a legjobban – állítja a polgármester. – A Dreher döntésébe természetesen nincs beleszólásunk, ettől függetlenül tárgyalásokat kezdeményeztünk a cég vezérigazgatójával. Azzal tisztában vagyunk, hogy a sörgyártásnak vége, de azt szeretnénk, hogy az ingatlanok és az eszközök további sorsába nekünk is legyen beleszólásunk.

A sörgyártáshoz szükséges gépek és berendezések sorsa hamarosan eldől: a legvalószínűbb, hogy a gyártósorokat leszerelik, és átszállítják a tulajdonos valamelyik kelet-európai gyárába. Arról azonban még nincs döntés, hogy mi legyen a gyár területén lévő több tucat ingatlan. A kanizsai önkormányzatnak nincs annyi pénze, hogy megvegye vagy kibérelje az épületeket. Ugyanakkor a Dreher hozzájárult, hogy a város szakemberei elkészítsenek egy tanulmányt, amely feltárja a hasznosítás lehetőségeit.

A kanizsai sörgyár a jövő hónapban történő bezárása már nem az első – de könnyen lehet, hogy az utolsó – a cég történetében: előbb 1933 és 1941 között, majd 1949 és 1956 között került lakat az üzem kapujára – mindkétszer a sörpiac válsága miatt. Igaz, a recesszió elmúltával mindkét alkalommal újraindították a termelést.

A lokálpatrióták számára ez az egyetlen reménysugár: ók abban bíznak, hogy néhány év múlva talán harmadszor is újjáéledhet a kanizsai sörfőzde.

Cseri Péter

Civil kurázi

Az 1998. évi választásokon átlagosan 13 százalékos képviselői mandátumot szereztek a megyék önkormányzataiban a civil szervezetek. Ez jóval magasabb a parlamentbe kerüléshez szükséges küszöbnél. A civilek előretörése azt is jelzi, hogy a választópolgárok némiképp háttér fordították a pártoknak.

– A civil képviselet a jövőben olyan centrumerővé válhat, amely a hiányzó társadalmi kontrollt segíti a parlamentben – vélekedett Gyenesi István, a Somogy megyei közgyűlés elnöke Balatonföldváron, ahol nemrégiben 19 megye önkormányzatának „civil” képviselői cserélték ki tapasztalataikat. A civil szervezetek szerepének növekvő társadalmi súlyát számokkal igazolták: a legutóbbi választásokon az előző ciklushoz képest megduplázódott a listát állító civil szervezetek száma. A 835 megyei képviselői mandátumból 105-öt szerzett meg 42 társadalmi szervezet képviselője. A civilként bejutó képviselők 33 százaléka „vite végig” mindhárom választási ciklust, míg a pártok képviselőinél 13 százalékos ez az arány.

A találkozó alapkérdéseként vetődött fel a civil képviselők szerepének tisztázása és az országos politikába való bekapcsolódásuk mikéntje. Kupa Mihály egykori pénzügyminiszter – ma független országgyűlési képviselő és a zempléni településszövetség elnöke – felvetette, hogy miközben a civil szervezetek társadalmi bázisa folyamatosan nő, egyre inkább kiszorulnak a parlamenti munkából, illetve csökken a szerepük az érdekegyeztetésben. Példaként említette a megyei regionális területfejlesztést, e területen korlátozták a civilek szerepét, amibe Kupa szerint nem szabad belenyugodni.

Egy felmérés szerint a politikai-gazdasági átalakulásban a lakosság 67 százaléka csalódott, és védelmet keres. Ez is magyarázza a civil szervezetek növekvő népszerűségét. Fontos szempont, hogy a társadalmi igények mentén szerveződő kezdeményezések megőrizték erkölcsi tisztaságukat. A tanácskozás résztvevői úgy vélték, emiatt kell elkerülni a direkt politikizálást.

Berkes László balatonföldvári polgármester szerint a pártok közötti zsilip szerepét is betöltik a civilek, ezért megfelelő nyomást gyakorolhatnak a csökkenő tömegbázisú pártokra. Az ügynek azonban sokszor árt, hogy a vezetők előbb-utóbb „lefeksznek” a politikának. Balatonföldváron például – s ez egyáltalán nem egyedül jelenség – a pártok már hosszú évek óta nem érvényesülnek. Itt megvalósult az, amire a több mint hatvan civil szervezet által adjusztált balatoni térség sem volt képes: a különböző civil csoportok együttműködnek. A civilek összefogásában referenciának tekinthető Balatonföldvár öt éve Európa-díjat, majd hazai díjat is nyert virágosítási programjával, közben hat ország kilenc városával épített ki kapcsolatot. Berkes László szerint nem a virágosítás, hanem a pedantéria a döntő. Ez úgy érhető el, hogy az önkormányzati munkába bevonják a civil szervezeteket.

Balatonföldváron a résztvevők szándéknyilatkozatot is aláírtak. Eszerint fő céljuk a települési és térségi társadalmak akaratának jobb érvényesítése. Szükség van az eddig széttagoltan működő civilek összefogására, egységes fellépésére és a közös érdekek hatékonyabb megjelenítésére. Az új típusú politikizálás lehetőségét is magában hordozó országos összefogás megszervezésével hét megyei képviselőt – köztük Kupa Mihályt és Gyenesi Istvánt – bízták meg.

Török Tünde

A nagykanizsai sörgyárat 1892-ben alapították Kanizsa Serfözde Rt. néven. Az üzemből 1894-ben indult meg a malágyártás, egy évvel később pedig megkezdték a sörfőzést. A sörgyár az első világháború végéig élte a virágkorát: az Adriai-tenger partvidékén piacvezetővé vált, Fiumében például 40 kocsmát működtetett. A kanizsai sörgyár története során már volt egyszer a Dreher-cég tulajdonában: 1928–48 között a Dreher-Haggenmacher Rt. üzemeltette. Az államosítás után Nagykanizsai Sörgyár néven előbb önállóan, majd a Magyar Országos Söripari Vállalat (1971-től tröszt) tagjaként működött. 1981-ben aztán ismét önállóvá vált, 1990-ben pedig az első állami vállalatok között kezdte meg a privatizációját. Ennek ellenére egy négyéves viharos időszak következett a sörgyár életében: folyamatosan cserélődtek a tulajdonosok, majd 1994-ben megvásárolta a céget a SAB, a világ egyik legnagyobb söripari cége. A dél-afrikai székhelyű multinacionális cég 1997-ben egyesítette a Magyarországon működő két gyárat – a kőbányai és a nagykanizsai – Dreher Sörgyár Rt. néven.

Örömmel fogadtuk, hogy idei karácsonyi meglepetés-akción minden eddiginél sikeresebbnek bizonyult. Ebben az évben több mint

70 ezer előfizetőnk

lapunk mellé Népszabadság-ajándékot is választott karácsonyra!

IZÖZÖN SZAKÁCSKÖNYV
40 EZER

MAGYAR MELÓDIÁK
CD
18 EZER

HEGEDŰS GÉZA:
A HALHATATLAN HAMISJÁTÉKOS
12 EZER

Az ajándékokat

december 1. és 15. között postán küldjük el.

Reméljük, bizalmukkal továbbra is megtisztelnak bennünket, hisz a jövőben a megszokott tartalom és színvonal mellett újabb kedvezményekre és meglepetésekre számíthatnak a Népszabadságtól

Felhívás

A Budafok-Tétény Budapest XXII. Ker. Önkormányzat megbízásából **bérbeadásra meghirdetjük** az alábbi, jó megközelítésű, tárolásra, raktározásra kiválóan alkalmas, teherautóval megközelíthető és targoncával járható pincét és egyéb helyiségeket.

Budapest XXII., Vöröskereszt u. 13.	pince + iroda	1343 m²
	telek	897 m²
Budapest XXII., Nagytétényi u. 56–58.	pince	995 m²
	pince	940 m²
	pince	1080 m²
	iroda	70 m²
	iroda	37 m²
	iroda	30 m²

Továbbá bérbé vehető a Budapest XXII., Agár u. 11. alatti gombapince 400 m² alapterülettel.

Felvilágosítás Szabó Ferencnél vagy Keczely Bélánál, félfogadási időben.

Cím: VAX XXII. Rt., 1221 Budapest, Anna u. 10.

Telefon: 229-2337, 229-2341, 229-2312